

Forslag

til

Lov om ændring af lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende.

Fremsat den 4. november 1976 af *handelsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 188 af 30. april 1948 om velfærdsforanstaltninger for søfarende, som ændret senest ved lov nr. 105 af 25. marts 1971, affattes § 3, *stk. 1*, således:

„De til velfærdsrådets virksomhed fornødne midler tilvejebringes ved en afgift af 80 øre pr. dag for hver med dansk handels-skib eller -fartøj forhyret søfarende — her-

under skibsførere i sådanne skibe og fartøjer — der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde i henhold til gældende ulykkesforsikringslovgivning. Afgiften udredes med 20 øre pr. dag af den søfarende, 20 øre af rederen og 40 øre af statskassen.“

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. april 1977.

Bemærkninger til lovforslaget.

Handelsflådens Velfærdsråd er nedsat af handelsministeren i medfør af lov nr. 188 af 20. april 1948 og omfatter repræsentanter for handelsministeriet, finansministeriet, redernes og de søfarendes faglige organisationer samt private institutioner, der arbejder for søfarendes velfærd.

Velfærdsrådet har i henhold til lovens § 1 til opgave at varetage og fremme sådanne foranstaltninger i ind- og udland vedrørende søfarendes velfærd under ophold i havn, som findes formålstjenlige og ønskelige. Velfærdsrådet har regelmæssigt ydet økonomisk støtte til en række private institutioner i ind- og udland, der udfører velfærdsarbejde for danske søfarende. Der er således ydet tilskud til bl. a. Søfartens Bibliotek, Søfartsklubben og søfartsserviceinstitutionerne i Aalborg-Nørresundby, Aarhus og Esbjerg, samt til velfærdsarbejdet i visse udenlandske havne bl. a. Yokohama og Lagos. Gennem det af rådet oprettede kontor i København har man søgt at opbygge en systematisk velfærdstjeneste navnlig med henblik på de søfarendes fritidsbeskæftigelse. Dette arbejde har især været baseret på organisationen af idræts- og fritidsklubber i skibene, afholdelse af idrætskonkurrencer, undervisning og

Handelsmin., 3. afl.

hobbyarbejder, bog- og bladdistribution samt forsyning af skibene med spillefilm.

Velfærdsarbejdet udføres i øvrigt i nær kontakt med de tilsvarende institutioner i Finland, Norge og Sverige. Sammen med de norske og svenske velfærdsråd har man oprettet og drevet sømandshotellet SCANDIA i Antwerpen og en sømandsklub i Manila, og der foregår navnlig på idræts- og film-distributionsområdet et snævert nordisk samarbejde.

Velfærdsrådets økonomi var oprindelig baseret på den ved fornævnte lov fastsatte afgift af 8 øre pr. dag pr. beskæftiget søfarende, hvilken afgift blev udredt med 25 pct. af de søfarende, 25 pct. af rederne og 50 pct. af statskassen. Afgiften er senere blevet forhøjet flere gange, således ved lov nr. 84 af 31. marts 1958 til 12 øre pr. dag, ved lov nr. 16 af 27. maj 1964 til 20 øre pr. dag og ved lov nr. 105 af 25. marts 1971 til 40 øre pr. dag. Afgiften har i 1975-76 indbragt ca. 1,8 mill. kr.

Som det fremgår af den som bilag 2 optrykte skrivelse fra Handelsflådens Velfærdsråd af 1. april 1976, hvortil i øvrigt henvises, har velfærdsafgiften været faldende, medens velfærdsrådets udgifter under et stort set uændret aktivitetsniveau har været sta-

dig stigende som følge af den almindelige løn- og prisudvikling.

Som anført af velfærdsrådet har driftsregnskabet for de sidste 3 år trods omfattende besparelser og rationaliseringer udvist stadig stigende underskud, som det har været muligt at dække ved hjælp af opsparinger fra de første 2 år efter den sidste forhøjelse af afgiften i 1971. Ved budgetlægningen for 1976-77 har det været nødvendigt at foretage betydelige og uønskede beskæringer indenfor rådets primære aktivitetsområder, og pr. 1. april 1977 vil de nævnte reserver stort set være opbrugt, og det vil, såfremt der ikke tilvejebringes øgede midler til rådets virksomhed, blive nødvendigt at gennemføre radikale nedskæringer i aktiviteter og personale.

Handelsministeriet må i overensstemmelse med det af velfærdsrådet anførte anse det for meget ønskeligt, at rådets arbejde kan videreføres og udbygges i rimeligt omfang, og at man fra dansk side fremdeles bliver i stand til at deltage i samarbejdet med de øvrige nordiske velfærdsorganisationer som forudsat ved lovens gennemførelse i 1948. Man anser det derfor for nødvendigt, at der snarest gennemføres en forhøjelse af de i loven fastsatte afgiftssatser.

Velfærdsrådet har i sin skrivelse af 1. april 1976 kun rejst spørgsmål om en forhøjelse af den del af afgiften, der afholdes af statskassen, men har ikke foreslået nogen ændring af rederens og de søfarendes bidrag. Handelsministeriet må imidlertid være af den opfattelse, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at en forhøjelse af velfærdsafgiften sker i samme forhold for alle 3 andele af afgiften, ligesom det har været tilfældet ved de tidligere gennemførte justeringer af afgiftsbeløbene, og man har derfor udarbejdet nærværende lovforslag, hvorved velfærdsafgiften foreslås forhøjet fra 40 til 80 øre pr. dag, således at afgiften udredes med 20 øre pr. dag

af den søfarende, 20 øre af rederen og 40 øre af statskassen.

Lovforslaget har været forelagt de søfarendes og rederens organisationer. Fællessekretariatet for de søfarendes organisationer har givet tilslutning til den foreslåede forhøjelse af de søfarendes andel af afgiften, medens rederens organisationer ikke har ment at kunne gå med til en forhøjelse af rederens andel af afgiften navnlig under henvisning til, at hovedaktiviteterne i velfærdsarbejdet i dag betragtes som samfundsopgaver enten som følge af, at de tilsvarende aktiviteter i land af det offentlige stilles til borgernes disposition, eller fordi de må anses som erstatning for ydelser, samfundet i øvrigt byder sine borgere.

Fra begge sider er der givet udtryk for tvivl om, hvorvidt det er rimeligt på længere sigt at lade skibsartserhvervets parter deltage i afholdelsen af udgifterne til velfærdsarbejdet for søfarende, idet man bl. a. henviser til, at udgifter af denne art i det øvrige samfund finansieres over skatterne, ligesom man henviser til de i Norge og Sverige gennemførte ændringer med hensyn til finansieringen af velfærdsarbejdet, der er omtalt nærmere i velfærdsrådets skrivelse.

Handelsministeriet er enig i, at spørgsmålet om byrdefordelingen i forbindelse med finansieringen af velfærdsarbejdet med rette kan rejses og er indstillet på, at dette spørgsmål bør undersøges nærmere eventuelt i et dertil nedsat udvalg. Da en sådan undersøgelse under alle omstændigheder vil tage nogen tid, har man dog under hensyn til de foreliggende økonomiske vanskeligheder ved en videreførelse af velfærdsrådets arbejde, anset det for påkrævet at søge den foreslåede forhøjelse af velfærdsafgiften gennemført.

For statskassen vil den foreslåede afgiftsforhøjelse betyde en merudgift på ca. 920.000 kr. årligt.

Bilag 1.

Lov om velfærdsforanstaltninger for søfarende.

Gældende bestemmelse.

§ 3, stk. 1. „De til velfærdsrådets virksomhed fornødne midler tilvejebringes ved en afgift af 40 øre pr. dag for hver med dansk handelsskib eller -fartøj forhyret søfarende — herunder skibsførere i sådanne skibe og fartøjer — der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde i henhold til gældende ulykkesforsikringslovgivning. Afgiften udredes med 10 øre pr. dag af den søfarende, 10 øre af rederen og 20 øre af statskassen.“

Forslag.

§ 3, stk. 1. „De til velfærdsrådets virksomhed fornødne midler tilvejebringes ved en afgift af 80 øre pr. dag for hver med dansk handelsskib eller -fartøj forhyret søfarende — herunder skibsførere i sådanne skibe og fartøjer — der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde i henhold til gældende ulykkesforsikringslovgivning. Afgiften udredes med 20 øre pr. dag af den søfarende, 20 øre af rederen og 40 øre af statskassen.“

Bilag 2.

HANDELSFLÅDENS VELFÆRDSRÅD

1. april 1976.

*Handelsministeriet, Slotsholmsgade 12,
1216 København K.*

Som det vil være handelsministeriet bekendt, tilvejebringes de til velfærdsrådets virksomhed fornødne midler gennem en velfærdsafgift, der efter § 3 i lov nr. 188 af 30. april 1948, således som denne bestemmelse senest er ændret ved lov nr. 105 af 25. marts 1971, er fastsat til 40 øre pr. dag for hver med dansk handelsskib forhyret søfarende, der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde efter ulykkesforsikringslovgivningen. Velfærdsafgiften betales for tiden med 10 øre pr. dag af den søfarende, 10 øre af rederen og 20 øre af statskassen.

Velfærdsafgiften har i de seneste finansår indbragt følgende beløb:

1973-74	2.143.083,60 kr.
1974-75	2.090.537,20 -
1975-76	1.839.887,20 -

Det fremgår heraf, at velfærdsafgiften siden den seneste ajourføring, hvor afgiften med virkning fra 1. april 1971 blev hævet fra 20 øre til 40 øre pr. hyredag, har indbragt velfærdsrådet et stadigt faldende provenu.

Den i de seneste år stedfundne kraftige stigning i priser og lønninger har været meget følelig for velfærdsrådet til trods for, at man navnlig på personaleområdet har været yderst tilbageholdende. Der er ikke siden afgiftsforhøjelsen i 1971 sket nogen udvidelse af velfærdskontorets personale, der udgør 8 personer, hvortil kommer 2 i udlandet stationerede velfærdssekretærer. Dette har kun været muligt gennem stadige rationaliseringer af velfærdsarbejdet.

De stigende udgifter, som især har givet sig udtryk på lønningsområdet og indenfor bladdistributionen, har, i forbindelse med at

velfærdsindtægterne beregnes på grundlag af faste ørebeløb uden nogen form for indeksregulering, medført år for år stigende driftsunderskud.

Om velfærdsrådets virksomhed i de seneste år kan henvises til de af velfærdsrådet til handelsministeren afgivne årsberetninger, hvoraf bl. a. fremgår, at velfærdsrådet har søgt at tilpasse sit arbejde efter de behov, som skibsfartens strukturudvikling betinger. Velfærdsrådets arbejde er hovedsagelig koncentreret om tilbud til de søfarende, som kan kompensere for de af skibsfartens natur følgende forhold, der stiller sømanden socialt dårligere i forhold til landets øvrige borgere gennem vanskelighederne ved at udnytte de tilbud, det danske samfund taget i bredeste betydning giver.

Velfærdsrådets hovedaktiviteter må betragtes som samfundsopgaver enten som følge af, at de tilsvarende aktiviteter i land af det offentlige stilles til borgernes disposition, eller fordi aktiviteterne må anses som surrogater for ydelser, samfundet i øvrigt tilbyder sine borgere.

Den af velfærdsrådet drevne avistjeneste, der har til formål at give den søfarende mulighed for at holde sig orienteret om og fortsat føle sig tilknyttet det danske samfund, blev væsentligt udbygget efter den i 1971 gennemførte afgiftsforhøjelse. Avistjenesten omfatter dels udsendelse af ugeaviser direkte til danske skibe i udenrigsfart, dels udsendelse af forskellige dagblade til velfærdsstationer i udlandet, hvorfra aviserne bringes om bord i danske skibe, der anløber den pågældende havn. Desværre har velfærdsrådet af økonomiske grunde måttet beskære avistjenesten, der for det kom-

mende år er budgetteret med en samlet udgift på 580.000 kr., og af denne udgift udgør ca. 400.000 kr. forsendelsesomkostninger.

Velfærdsrådets driftsregnskab udviser for de seneste 3 regnskabsår et stadigt stigende driftsunderskud, således i 1973-74 61.503,23 kr., i 1974-75 139.719,92 kr. og i 1975-76 ca. 536.000 kr.

Disse driftsunderskud har det været muligt at dække ved hjælp af de forøgede indtægter ved forhøjelsen af velfærdsafgiften i 1971, der i 1972-73 satte velfærdsrådet i stand til at opspare 1.326.593,83 kr., hvilket beløb blev henlagt til dækning af kommende års driftsunderskud. Denne reserve vil imidlertid snart være opbrugt. Med udgangen af regnskabsåret 1975-76 anslås velfærdsrådets beholdninger formelt at være nede på ca. 784.390,00 kr., men da 314.390 kr. af dette beløb er indskud m. m. i et sømandshotel i København og et i Antwerpen, er velfærdsrådets reelle disponible beholdning kun på ca. 470.000 kr.

Den økonomiske udvikling, hvor faldende indtægter og stigende udgifter accelererer i en for velfærdsrådet uheldig økonomisk udvikling, har man som allerede nævnt søgt at imødegå gennem besparelser og rationaliseringer. Uagtet dette og uagtet at man ved den interne budgetlægning for 1976-77 har været nødsaget til at foretage meget væsentlige og uønskede beskæringer indenfor rådets primære aktivitetsområder, skønnes rådets reelle beholdninger pr. 31. marts 1977 at ville være opbrugt.

Det for 1976-77 fastlagte aktivitetsniveau er alene afpasset efter de foreliggende økonomiske muligheder, dvs. at udgifterne er budgetteret til ikke at skulle overstige de løbende indtægter med tillæg af rådets reelle beholdninger ved årets begyndelse.

Blandt andet som følge af velfærdsrådets forpligtelser såvel i ind- som udland samt nødvendigheden af at velfærdsrådet disponerer over en driftskapital af en vis størrelse, må det, såfremt der ikke tilvejebringes øgede midler til velfærdsrådets virksomhed, i løbet af 1976-77 antages at blive nødvendigt at foretage yderligere aktivitetsnedskæringer, og i hvert fald fra 1. april 1977 vil en balance mellem indtægter og udgifter være en nødvendighed, der kun kan opnås gennem radikale nedskæringer i aktiviteter og personale.

Der er indenfor velfærdsrådet fuld enighed om, at det må betragtes som en højst beklagelig udvikling, hvis den af rådet i overensstemmelse med forudsætningerne for loven af 30. april 1948 gennem en længere årrække opbyggede socialprægede virksomhed til gavn for de søfarende af økonomiske grunde ikke skulle kunne videreføres og udbygges i rimeligt omfang.

Man skal også pege på betydningen af, at velfærdsrådet fortsat bliver i stand til at tage aktiv del i samarbejdet med velfærdsorganisationerne i de øvrige nordiske lande om løsning af fælles opgaver, hvilket samarbejde har eksisteret siden velfærdsrådets oprettelse i 1948.

I Norge og Sverige finansieredes velfærdsrådets søsterorganisationers løbende driftsudgifter oprindeligt på samme måde som det danske velfærdsråds virksomhed, dvs. gennem en velfærdsafgift, hvoraf rederne betalte 25 pct., de søfarende 25 pct. og staten 50 pct. Gennem en årrække har velfærdsafgiften imidlertid ikke kunnet dække det norske og det svenske velfærdsråds udgifter, og de manglende midler er tilvejebragt gennem årlige ekstraordinære statstilskud. I øvrigt kan henvises til vedhæftede bilag.

Et fælles træk i udviklingen har således været tilbagevendende finansieringsproblemer, hvilket i Norge førte til, at man i 1971 nedsatte et udvalg med den opgave at komme med forslag til ændringer i velfærdsvirksomhedens finansiering. Udvalgets betænkning — NOU 1973:4 Finansieringsordningen for velfærdsvirksomheden for søfolk — har dannet grundlag for en stortingsvedtagelse i efteråret 1975, hvorefter den norske velfærdsvirksomhed under navnet Velfærdstjenesten for Handelsflåten fra 1. januar 1976 har fået status som en statsinstitution under handelsdepartementet. Den norske velfærdsvirksomhed vil herefter fremtidig blive finansieret gennem bevillinger på de årlige finanslove, hvorved man bl. a. opnår stabilitet i virksomheden. Den hidtidige velfærdsafgift er bibeholdt, og stortinget skal hvert år tage stilling til afgiftens størrelse, men afgiften som sådan er ikke længere af direkte betydning for omfanget af den virksomhed, som Velfærdstjenesten for Handelsflåten varetager.

Også i Sverige har velfærdsvirksomheden

i 1975 været genstand for en sagkyndig udredning, hvilket skete i betænkning Ds K 1975:7 Kultur og Fritidsverksamhet inom Handelsflottan, riktlinjer, organisation och finansiering. De i betænkningen indeholdte forslag er i princippet gennemført, hvilket for så vidt angår finansieringen af velfærdsarbejdet indebærer, at den gældende lov om afgifter til velfærdsforanstaltninger for søfolk bortfalder med virkning fra 1. juli 1976 og erstattes af en ordning, hvorefter en vis procentdel af de statslige søfartsafgifter (fyrafgifter) afsættes til formålet.

Som det fremgår af ovenstående redegørelse for velfærdsrådets økonomi, vil en væsentlig forhøjelse af velfærdsrådets indtægter være nødvendig for at kunne opretholde et rimeligt aktivitetsniveau.

Velfærdsrådet skal derfor indtrængende anmode handelsministeriet om, at der af staten må blive stillet yderligere midler til rådighed for velfærdsrådet og forslår, at

dette sker ved, at § 3, stk. 1, i lov 188/48, som senest ændret ved lov nr. 105/1971, søges ændret til:

„De til velfærdsrådets virksomhed fornødne midler tilvejebringes ved en afgift af 60 øre pr. dag for hver med dansk handelskib eller -fartøj forhyret søfarende — herunder skibsførere i sådanne skibe og fartøjer — der er forsikret mod følger af ulykkestilfælde i henhold til gældende ulykkesforsikringslovgivning. Afgiften udredes med 10 øre pr. dag af den søfarende, 10 øre af rederen og 40 øre af statskassen“.

Det fremsatte forslag vil betyde en forhøjelse af statens bidrag til velfærdsrådet, hvilket vil indebære en årlig merudgift på for tiden ca. 950.000 kr. Derimod indebærer forslaget ingen ændringer i redernes og de søfarendes bidrag til velfærdstjenestens drift.

E. Lysgaard.

Formand.

E. Vestergaard.

Sekretær.

Bilag 3.

Oversigt over det svenske velfærdsråds indtægter 1970-71 - 1973-74.

(Alle beløb er angivet i hele 1.000 kr.)

	1970-71	1971-72	1972-73	1973-74	1974-75
1. Velfærdsafgift					
a. fra søfarende/redere.....	561	592	534	505	521
b. fra staten.....	561	592	534	505	521
2. Særligt statstilskud.....	270	1.576	2.032	2.577	3.990
3. Afkastning af fondsmidler.....	689	621	442	341	191
4. Velfærdsrådets driftsindtægter.....	1.000	1.107	1.094	1.152	1.144
Samlede indtægter.....	3.081	4.488	4.636	5.080	6.367

Oversigt over det norske velfærdsråds indtægter 1970-1974.

(Alle beløb er angivet i hele 1.000 kr.)

	1970	1971	1972	1973	1974
1. Velfærdsafgift					
a. fra søfarende/redere.....	1.091	1.196	2.082	2.284	2.203
b. fra staten.....	1.172	1.196	2.002	2.300	2.204
2. Andel i skat fra udenlandske søfarende..	7.385	6.862	10.209	14.059	13.140
3. Ordinære og ekstraordinære statstilskud.	8.764	14.400	5.144	5.783	5.718
4. Velfærdsfondets driftsindtægter m. v.....	9.702	11.924	10.965	9.337	10.633
Samlede indtægter.....	28.114	35.578	30.402	33.763	33.898